

HEDVIG ELISABETH CHARLOTTAS

DAGBOK

VIII

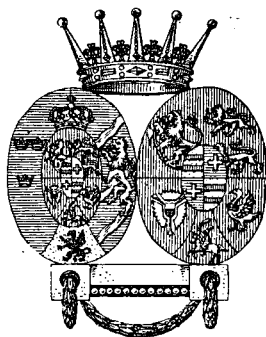
1807—1811

ÖVERSATT OCH REDIGERAD

AV

CECILIA AF KLERCKER

FÖDD LEWENHAUPT

STOCKHOLM

P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

Innehåll.

Januari 1807.

Sid.

Krigsläget i Europa; Sir George Rumbolds arrestering; samförstånd och subsidiefördrag England—Ryssland; Napoleons våldsåtgärder i Tyskland, vissa drag av hans ädelmod 1

Februari 1807.

Fransmännen infalla i Pommern, belägra Stralsund; kungen ger order om mobilisering; utväxling av fångar; trupper beordras till Stralsund; svenskens kardinalfel; karakteristik av statssekreteraren baron Lagerbjelke; Napoleon söker underhandla med Sverige; krigsoperationerna i Polen och Tyskland; hertigen av Mecklenburg-Schwerin vädjar förgäves till Napoleon; franska intriger; duellutmaning som följdes av en uppsnappad depesch från Wien till kungen; sändningar av svenska gevär ur landet vålla misstämning; utlovad brödsäd från Ryssland uteblir 8

Mars 1807.

Napoleons fortsatta försök till underhandlingar med kungen; skärmytslingar i Pommern; kungen beslagtager engelsk penning-sändning till Ryssland; Napoleon försöker skilja Preussen från alliansen; engelska flottan blockerar Konstantinopel; fruktan för danskt anfall; emigrantkår bildas; omorganisation av skånska jordbruket; kungen avböjer förslag att resa en staty av honom i Skåne, föreslår i stället en av Magnus Stenbock; hertigen av Braunschweig besöker Malmö; domen över överste von Morian; försoning mellan hertigen och baron Armfelt . . 20

April 1807.

Krigsoperationerna i Pommern; baron Armfelts operationsplan ogillas av baron von Essen; Armfelt såras, begär entledigande från sitt befäl; memorial från Armfelt till kungen; av marskalk Mortier föreslagen vapenvila ingås; diplomatiska förbindelserna mellan Sverige och Preussen återknytas; kungen besluter operahusets rivning; utdrag ur en fransk tidning om förhållandet mellan svenskar och fransmän 29

Maj 1807.

Baron Armfelt brevväxlar med hertigen; ny engelsk minister i Sverige; general Blücher i Stralsund; kungen reser till Stralsund, drottningen till Stockholm; hertiginnan av Braunschweig-Oels lämnar Sverige; vapenvilan mellan Sverige och Frankrike utsträcker; preussiska och engelska hjälptrupper anlända till Stralsunds undsättning; svenska fartyg blockera Östersjöhamnar; Danzig kapitulerar; läget i Turkiet; hertigen sjuk, tillfrisknar å Rosersberg	37
--	----

Juni 1807.

Hertigen ger baron Armfelt audiens, han berättar för hertiginnan om förhållandena i Pommern; personligt möte mellan kungen och marskalk Brune; Napoleon gör förgäves fredsanbud till kungen, likaså till preussiske konungen; slaget vid Friedland; stämningen inom svenska armén i Pommern; drottningen nedkommer med en prinsessa	42
---	----

Juli 1807.

Hertigens av Piennes franska kår uppsättes, Ludvig XVIII:s brev i anledning härav; fred slutas i Tilsit mellan Frankrike, Ryssland och Preussen; kungen uppsäger vapenvilan, fransmännen börja fiendligheterna; kungen söker förgäves förnya vapenvilan; baron von Höpken parlamentär till marskalk Brune; kungen vägrar ingå på villkoren för vapenvila; fransmännen belägra Stralsund; preussiska hjälptrupperna hemförlovas, de engelska kvarstanna å Rügen; Stralsunds borgare bönfalla kungen sluta fred; fredsmötet i Tilsit, samtal mellan Napoleon och drottningen av Preussen; förslag om Pommerns försäljning; franska passbestämmelser skärpas; hemliga artiklar om Sverige i Tilsittraktaten; Ryssland erbjuder sig medla mellan Sverige och Frankrike; ur privatbrev till hertiginnan om händelser i Tyskland	49
--	----

Augusti 1807.

Belägring av Stralsund, svenska trupperna utrymma fästningen och överförs till Rügen, där kungen tager sitt högkvarter; franska trupper besätta Stralsund och Dänholmen; kungen erbjuder Ludvig XVIII hjälp; överste von Morian beädas, återfår befäl, tager avsked; kungen insjuknar, generalen friherre Toll övertager befälet på Rügen; rykte att Pommern skulle fråntagas Sverige; engelsk eskader i danska farvatten med ultimatum till Danmark; engelsk eskader utanför Köpenhamn; obehag för svenska resande i Danmark; ur brev till hertiginnan; franska tidningsartiklar om kungen	63
---	----

September 1807.

Köpenhamn bombarderas av engelsmännen och kapitulerar; kungen sjuk, seglar till Karlskrona, där han sammanträffar med drottningen; konvention mellan general Toll och marskalk Brune; rustningar i Karlskrona för arméns hemförande från Rügen; möte mellan kungen och Ludvig XVIII; om kungens sjukdom; lord Hutchinsons besök i Stockholm och Göteborg; kungen fasthåller vid alliansen med England; kungen reser till Ramlösa; från societeten å Rosersberg; ur en fransk tidning samt brev till hertiginnan 74

Oktober 1807.

Kungens hälsa återställd; statens finanser bedröfliga, allmän depression, missnöje med kriget; fredstrevare avslås av kungen; baron Armfelt kritiserar kungens politik; teaterföreställningar på Rosersberg; hertigen av Berry besöker kungen; engelska flottan avseglar från Köpenhamn med sitt byte, passerar Helsingborg och saluterar kungen, till vilken amiralen m. fl. inbjudas 88

November 1807.

Danskarnas fosterlandskärlek; danske kronprinsens missnöje med kapitulationen; underhandlingar om postförbindelser med utlandet stranda; svenske konsuln i Köpenhamn arresteras men frigives genom kungens ingripande; krig förestående mellan Ryssland och England; Portugals hamnar stängas för engelsmännen på Napoleons befallning 94

December 1807.

Fransmännen bryta överenskommelsen om fångars utväxling; harm i huvudstaden över att kungen ideligen uppskjuter sin ankomst; dit, som slutligen sker oväntad; oro för brytning med Ryssland; cour på slottet; dagorder rörande officerares avskedsansökan; Kungl. Beredningen tillsättes och det s. k. sekretet återinföres; danskarnas misstankar mot kungen; danske kronprinsen åter-sänder en gåva från konungen av England; regenten av Portugal m. fl. fly till Brasilien, fransmännen infalla i Portugal, där marskalk Junot störtar regeringen; Napoleons välde i Spanien; sträng fransk censur; hovskvaller; kungen vidtager inga krigsrustningar, litar på Ryssland trots oro i luften 97

Januari 1808.

Spänning mellan Sverige och Ryssland, kungen åter-sänder S:t Andreasorden; majestäternas vistelse å Gripsholm, disharmoni dem emellan, tryckt stämning; indragningar vid hovet; festligheter

vid avtäckningen av Gustav III:s staty; ryska trupper samman-
 dragas vid finska gränsen; Sveriges ställning betänklig; kungens
 sinnesstämning; Danmark, fientligt sinnat mot Sverige, ingår
 förbund med Frankrike; kungens proklamation till Ludvig
 XVIII:s förmån resultatlös; statsfrun grevinnan Lewenhaupts
 besök vid Ludvig XVI:s och Marie Antoinettes grav å Made-
 leinekyrkogården 105

Februari 1808.

Livlig verksamhet inom departementen; kungen ur jämvikt; kon-
 spiration antydes av mystisk person, som ankommer från Ryss-
 land och sedermera utvisas; ny traktat Sverige—England;
 kungen föreslår neutralitet; generalen baron Wrede anmodas
 återtaga sin avskedsansökan; ytterligare ryska truppsamman-
 dragningar vid finska gränsen; generalen en chef i Finland greve
 Klingspor beordras övertaga befälet där efter general af Klerck-
 er; generalen baron Armfelt om bristerna i Finlands försvar,
 vilka av krigskollegiet döljas för kungen; fransmännen tillägna
 sig i Pommern svenska klenoder; stämningen i Stockholm upp-
 jagad, hätskhet mot kungen, underblåses av bl. a. franska
 spioner 120

Mars 1808.

Ryssarna infalla lömskt i Finland, förklara sedan krig; ryske över-
 befälhavaren generalen greve von Buxhövdén utfärdar pro-
 klamationer till finnarna; krigsoperationer i Finland, generalen
 greve Klingspor övertager befälet, finska arméns reträtt an-
 trädades; skärgårdsfartygen i Åbo brännas; Buxhövdén försöker
 muta Klingspor; engelsk eskader avseglar från Göteborg; tid-
 ningsnotis om marskalk Bernadotte och hans trupper i Dan-
 mark; finska arméns beundransvärda hållning; kejsar Alexan-
 ders falskhet; uppsnappade ryska depescher; ryske ministern i
 Stockholm arresteras, ministerhotellet bevakas; rustningar mot
 Danmark, som förklarar oss krig; danska beskickningen lämnar
 Sverige och den svenska Danmark; våra rustningar bedrivs
 energiskt, lantvärn organiseras, massuppbåd påbjudes; finska
 folkets offervilja och fosterlandskärlek; vapenbrist m. m. och
 åtgärder för dess avhjälpan; försvaret till sjöss otillräckligt;
 om krigskollegiet, generalen baron Cederström avgår som pre-
 sident, återgår till sitt regemente; Preussen avbryter förbindel-
 serna med Sverige; generalen baron Armfelt överbefälhavare för
 Västra armén; hertigen ställer sig till kungens förfogande;
 prov på patriotism och lojalitet 128

April 1808.

Krigsoperationer i Finland; ryssarna besätta Åland; krigsoperationer mot Norge; en eskader utlöper från Karlskrona; en engelsk eskader medför till Göteborg vapen och ammunition; svenska privatfartyg göra lyckade kapningar; en engelsk eskader till Öresund; order om massuppstånd; hertigen befälhavare för kustförsvaret; greve de St. Priest lämnar Sverige; rysk landstigning på Gotland; marskalk Bernadotte berömmar svenskarernas tapperhet; våra rustningar bedrivs långsamt, kungen saknar ledaregenskaper, allt orsak till Finlands försvarslöshet; om kejsar Alexanders uteslutande ur Serafimerorden, hans brev då decorationen återsändes 149

Maj 1808.

Sveaborgs kapitulation; segern vid Revolaks; ålänningarnas hjältemod, deras anförare belönas, Åland införlivas med Stockholms län, får vice landshövding; ryssarna fördrivas från Gotland; krigsoperationerna vid norska gränsen; lantvärn inkallas till Stockholm och övas; Danmark önskar vapenvila; hertigens av Angoulême besök i Sverige; utväxling av respektive sändebud i Stockholm och Petersburg; drottningens syster hertiginnan av Braunschweig-Oels avlider 160

Juni 1808.

Nya konungar i Spanien och Neapel; krigsoperationer i Finland; detaljer från Sveaborgs fall; sårades ankomst till Stockholm; lantvärdet öövat och illa utrustat; ammunition, vapen och hjälptrupper anlända från England till Göteborg under general Moore; krigsoperationer vid norska gränsen; sjöhandeln oroas i Öresund; amiralen baron Cederström avgår med örlogsflottan till Finska viken, hemkallas, efterträdes av amiral Nauckhoff; finnarna uppmanas av ryske kejsaren att svära honom tro och huldhet; landstigning och slag vid Lemo; truppsändningar till Finland alltid otillräckliga; kungen förhandlar utan resultat med general Moore, som hemseglar med hjälptrupperna; tilltänkta anfallsplaner; kungen avseglar från Stockholm till Finland, regering tillförordnas; drottningens sjukdom . . 176

Juli 1808.

Den tillförordnade regeringen; konungen anländer till finska skärgården, sjöstrider där; kungens högkvarter förlägges till Åland, gardestrupper ditbeordras; amiral Cederström avfordras förklarar; general Buxhövdens hotar finska befolkningen; striden vid Ny Karleby, överste Bergensträhles expedition till Vasa,

ryska grymheter och myndigheternas hållning därstädes; Te deum över segern vid Lappo; underhandlingar om vapenstillstånd med Danmark stranda; general af Tibell orsak till villervalla i krigsledningen; svensk fregatt överför ambassadören baron Stedingk samt hertiginnan av Angoulême till Sverige; Stedingk om förhållandena i Ryssland; åtal väckes mot vissa officerare från Sveaborgs garnison; falskt rykte om Napoleons död; resning i Spanien och Portugal; franska trupper i Pommern ersättas av preussiska 194

Augusti 1808.

Krigsoperationerna i Finland; norska infall i Norrland; general Armfelt avskedas, efterträdes av general Cederström, karakteristik av dem; Armfelts adjutanter begära förflyttning; männen kring kungen; truppernas bristfälliga utrustning; planlöshet i krigsledningen; spanska trupper å danska öarna revoltera 210

September 1808.

Krigsoperationerna i Finland, slaget vid Oravais, fältmarskalken Klingspor efterträdes av general af Klercker; jämförelse mellan generalerna Armfelt och Cederström såsom befälhavare, smärre strider vid Västra armén; svenska örlogsflottan förenad med en engelsk eskader anfaller och förföljer ryska flottan, som sedan blockeras vid Baltisch Port; epidemi utbryter å svenska örlogsflottan, som jämte engelska eskadern hemseglar; tsaren lämnar brev från kungen obesvarat; hertigen av Piennes i onåd; skärgårdsstrid vid Palva sund; general von Lantingshausens landstigningsföretag och hans entledigande; kungen vilseledes av en spion; misslyckat förnyat landstigningsföretag vid Helsinge; kungen oresonlig och hans krigföring planlös; finanskommitté tillsättes; överste Borgenstjerna kallas till Åland för visst uppdrag; tsarens proklamation om Finlands konstitution; Spaniens frihetssträvan, spanska trupper i Danmark överföras via Sverige till England 222

Oktober 1808.

Bulletiner från Finland; ryska skärgårdsflottan till Åbo; gardesregementenas skymfliga och orättvisa degradering; rapporter om reträtten vid Helsinge; vapenvila ingås i Finland; generalen greve Buxhövdén vägrar underhandla med kungen; överstelöjtnant Gyllenskölds mission till England; bulletiner från flottorna om förluster; ryska örlogsflottan går i vinterkvarter; lantvärnets bristfälliga utrustning, lidanden och manspillan; ung fransk emigrant i svensk tjänst 242

November 1808.

Tillståndet inom riket; kungen hemkommer, Te deum; ryssarna uppsäga vapenvilan; krigströtthet vid västra gränsen; krigsoperationerna i Finland; befälsombyte vid Södra armén; förfrågan från England rörande general Moores arrestering; löfte om subsidier m. m. från England; hertigen manar gott för baron Armfelt; fältmarskalken Klingspor nådigt bemött, får pension av kungen; general von Vegesack ställes inför krigsrätt; klagomål över gardesregementenas degradering, general von Lantingshausen försvarar sitt landstigningsföretag; skärgårdsflottan hemkallas, bemanning och trupper ombord utsatta för oerhörda lidanden och bedrövliga förhållanden, vilka orsaka smittospridning i Stockholm, lasarettor inrättas; brist på livsmedel och penningar vid armén i Finland och på Åland; finanskommitténs utredning om kriget; kungen vägrar sammankalla ständerna, önskar äntligen vapenvila; kejsarmötet i Erfurt 259

December 1808.

Vapenvila ingås i Finland och vid Västra armén; tillståndet på Åland; farsoter härja i landet; generaladjutanten amiral Rajalin efterträdes av general af Tibell; missnöje i Karlskrona; flottan i uselt skick; general Aminoff avlöser general Adlercreutz vid Finska armén; rykten om finsk riksdag i Petersburg; krigs- och finanskommittéernas förslag; engelska subsidiefrågan; anonyma brev till kungen; allmän yrkan på riksdag och fred; kommandanten på Åland generaladjutanten Pejron i onåd, efterträdes av general von Döbeln; exempel på kungens hårdhet och orättvisa; anonymt brev till fältmarskalken Toll 277

Januari 1809.

Hertigen av Piennes i onåd; överste Borgenstjernas beskickning till Köpenhamn misslyckas; general Adlercreutz hyllas; proviantering av armén i Norrland igångsättes; ny krigsgård påbjuden trots Beredningens avstyrkan, vållar missnöje i landet; general von Döbeln för kraftigt språk i memorial till kungen; general Sprengtporten rysk generalguvernör i Finland; missnöjet mot kungen tilltager, hans förordningar väcka löje; kungen förgår sig mot engelske ministern; den av kejsaren påbjudna kyrkobönen i Finland 294

Februari 1809.

Befarade anfall mot Sverige; rapporter från Åland; rysk proklamation i Finland; bevis på kungens despotism; småaktig censurering; kungens vidskeplighet; brytning med England avvärjes, subsidietraktaten förnyas; greve af Ugglas utsatt för allmänhetens hätskhet; transporter över isen till Åland; våra finansers bedröfliga skick, nöden inom armén; baron Armfelt erbjudes flytta till Finland men vägrar; general Cederström begär avsked från krigskollegium; kommitténs utlåtande angående orsakerna till epidemin inom armén och flottan; krigsrätten friar generaladjutanten Pejron; fråga om fanornas återställande till gardesregementena; nyheter från utlandet 303

Mars 1809.

Statsvälvningen den 13 mars; krigshändelser på Åland, rykten från Västra armén föranleda förhör; Västra armén revolterar, säkerhetsåtgärder vidtagas i Stockholm, kungen förbereder sin och familjens avresa, ombedes stanna och sammankalla ständerna, vägrar, arresteras; hertigen blir riksföreståndare; kungen föres till Drottningholm; de forna gardesregementena rehabiliteras; statsvälvningen meddelas marskalk Bernadotte, fredsunderhandlingar föreslås; överste de Suremain sändes till kejsar Napoleon; förslag om vapenvila på Åland avslås, skärmytslingar där; ryssar landstiga vid Grisslehamn och Umeå men hemkallas; Västra armén intågar i Stockholm; general Adlercreutz ansvarar för kungens säkerhet; två officerare sändas av hertigen till kejsar Napoleon; karakteristik av baron Lagerbjelke; fältmarskalk Tolls ställning till statsvälvningen; överstelöjtnant Adlersparres krav för Västra armén; hertiginnan besöker drottningen å Haga; detaljer om kungens ungdom m. m. samt om revolutionen 309

April 1809.

Tsaren lyckönskar till regeringsskiftet, underhandlar genom envoyén Alopæus; kungen föres fången till Gripsholm; stämningen inom landet; fråga om kronprinsens ställning; kanslipresidenten von Ehrenheim efterträdes av von Engeström; general Gripenbergs kapitulation; stråvan till uppgörelse med England, Frankrike, Danmark och Ryssland; ny regeringsform utarbetas; tronföljdsfrågan dryftas; rykten om engelska planer beträffande Danmark; kungen förmås abdikera; drottningens begäran att få dela kungens fångenskap avslås; engelska eskadrar till Östersjön; Gustav IV Adolf och talet 13; nidskrift om bemärkta personer; brevväxling om fredsunderhandlingar; Gustav IV Adolfs tronavsägelseakt 343

Maj 1809.

Riksdagen sammanträder; revolutionsmännen hyllas; kungens tron-
avsägelse; kungen och hans bröstarvingar förklaras förlustiga
Sveriges krona, varom drottningen underrättas av hertiginnan;
drottningen och hennes barn flytta till Gripsholm; greve Muncks
relation till kungen om dennes börd delges hertigen; de utsända
fredsförhandlarna återvända; kriget blossar upp i norr; ombyte
av sekretärer i bondeståndet; Adlersparres maktbegär och
självrådighet 368

Juni 1809.

Brev från Gustav IV Adolf till hertigen; drottning Fredrika och
hennes barn skildras; den avsatta konungafamiljens framtid;
ny regeringsform antages; hertigen utropas till konung, maje-
stäterna mottaga underrättelsen härom, Karl XIII hyllas och
avlägger konungaförsäkran; vissa krav framställas av bonde-
ståndet; kungen krönes; statsråd och statssekreterare nämnas;
Adlersparres intriger mot Adlercreutz; undsättningsexpedition
till Norra armén förberedes; tronföljdsfrågan 389

Juli 1809.

Ceremonier och nådevedermälen i anledning av kröningen; Adler-
sparre intrigerar mot Adlercreutz; minnet av segern vid Hog-
land firas med amatörspektakel; Armfält återfår befälet över
Västra armén och underhandlar om vapenvila; planer på prin-
sen av Augustenburg till svensk tronföljare och Norges even-
tuella förening med Sverige; regeringens engelskvänliga politik;
prinsen av Augustenburg väljes till tronföljare; Adlersparres
självrådighet, hans samtal med drottningen och slutliga av-
färd med sin kår till Västra armén; rykten om anslag mot
Gustav Adolfs och hans sons liv; drottningen och greve von
Essen diskutera tronföljden; von Essen och baron Lagerbjelke
som underhandlare till Paris; expeditionen till Västerbotten av-
går; baron von Stedingk till fredskonferens med Ryssland; ka-
rakteristik av männen i konseljen; tryckfrihetens verkningar;
proposition om avsatta konungafamiljens avflyttning ur riket 403

Augusti 1809.

Underhandlingar med prinsen av Augustenburg; Adlersparres
falska förespeglningar om Norge; expeditionen till Västerbotten
och operationerna där; nya regeringsformen klandras; missnöje
i Danmark med prinsens av Augustenburg hållning, hans brev
till kungen och Adlersparre; de styrandes hopp om Napoleons
sympatier; Gustav Adolf åstundar lämna Sverige 420

September 1809.

Vapenvila; fredsslut med Ryssland på hårda villkor; uppgörelse med Danmark; den misslyckade expeditionen till Västerbotten; ambassadören Stedingk återvänder till Petersburg; fångna konungafamiliens tillhörigheter inventeras; Gustav Adolf önskar lämna Sverige; prinsen av Augustenburg uppskjuter sin hitkomst, många hoppas han adopterar prins Gustav; överste Adlersparres frieri; oenighet bland ständerna rörande den nya konstitutionen; i uniform förklädd soldathustru deltar med tapperhet i kriget och belönas 431

Oktober 1809.

Misslyckat försök att få behålla Åland och området Torneå—Uleåborg; beskickning till Napoleon; överenskommelse med England; om förvärvet av Norge; om tronföljarval; planer på ändring av nya regeringsformen; Adlersparres intriger mot Armfelt; anklagelser mot greve af Ugglas; lantmarskalkens oförmåga; inventeringen å Gripsholm; Adlersparres giftermål; fredskongressen i Jönköping fördröjd; Lagerbjelkes pretentioner . . 441

November 1809.

Kungen allvarligt sjuk; stridigheter inom riksdagen; oro för tronföljden, drottningen vägrar övertaga regeringen; drottningen samtalar med såväl Adlersparre som baron af Wetterstedt om tronföljden; ett rörande brev från Gustav Adolf till hans farbroder; drottningens svar 455

December 1809.

Kungens sjukdom och statsrådets maktbegär; Gustav Adolf med familj lämnar Sverige; fredsfördrag med Danmark ratificeras; svit sändes att möta den nyvalde kronprinsen; Adlersparres missnöje; viss opposition inom bondeståndet; ovilja bland ständerna mot statsråden; Finland vill bli oberoende stat; kronprinsens brev till kungen 467

Januari 1810.

Politisk översikt; den förra konungafamiljen, dess avresa och färd genom Tyskland; fredsfördrag mellan Sverige och Frankrike; kronprins Karl Augusts ankomst till Sverige; etikettsfrågor; karakteristik av kronprinsen; stridigheter inom riksdagen; greve af Ugglas process; postförbindelserna med utlandet; kejsar Napoleons skilsmässa och giftermålsplaner; berättelser belysande Gustav Adolfs karaktär 481

Februari 1810.

Karakteristik av kronprinsen; Adlersparre förlorar sin popularitet; missnöje med partiväsendet inom riksdagen; ifrågasatt enande av adelsklubbar; planerad statskupp; indragning av vissa pensioner; riksdagen pågår alltjämt 504

Mars 1810.

Karakteristik av statsråden; justitieombudsmansämbetet instiftas; hyllning på årsdagen av statsvälvningen; deputation från bondeståndet; påtänkt statskupp; reflexioner över konungamakten; misstankar mot gustavianerna; försvarsproposition framlägges 511

April 1810.

Partisinne och förtal; änkedrottningen och prinsessan berövas vissa förmåner; riksdagsförhandlingar 519

Maj 1810.

Riksdagsavslutning; etikettstvister; ordensutnämningar; kronprinsen reser till Karlskrona och Skåne; utnämning av justitiestatsminister; Adlersparres intriger för egen och andras utnämningar; kronprinsens besök i Skåne, sjukdom och död; fråga om val av ny tronföljare 524

Juni 1810.

Vårt politiska ställningstagande till Frankrike och England, statsrådets skilda åsikter därvidlag; karakteristik av kronprins Karl August, hemska rykten att han förgiftats, obduktion av hans lik; hertigen av Augustenburg påtänkt till tronföljare; Fersenska mordet 531

Juli 1810.

Fersenska mordet; tronföljdsfrågan; drottningen vägras medfölja till riksdagen i Örebro, dit kungen avreser; drottningen besöker Tullgarn, fortsätter till Strömsholm; i proklamation förklaras greve von Fersen och grevinnan Piper oskyldiga till kronprins Karl Augusts död; danske konungen önskar bli svensk tronföljare; baron Mörners erbjudande till marskalk Bernadotte . . . 561

Augusti 1810.

Danske konungens och andra furstars kandidatur till svensk tronföljare; radikalt pressorgan utkommer; stridiga åsikter inom riksdagen om tronföljarvalet; general Wrede återkommer från

Paris, ivrar för val av fursten av Ponte-Corvo, vilket alltmör vinner ständernas gehör; kungens sekreterares intriger; kungen är villrådig om valet, hans hälsa försämras, drottningen orolig; drottningen meddelas att fursten av Ponte-Corvo valts till svensk kronprins; drottningen sjuk men reser kungen till mötes; sommarbostad ordnas utanför Örebro för majestäterna; Napoleon och fursten av Ponte-Corvo underrättas om valet, kungens brev till fursten; drottningen mottager en deputation från ständerna 573

September 1810.

Kungens hälsotillstånd; majestäterna flytta till Örebro slott; tronföljarvalet godkännes av Napoleon, allmän tillfredsställelse härmed, kungen dock orolig för framtiden; för den nye kronprinsens mottagande i oktober flyttar riksdagen till Stockholm, enär den ej avslutats i Örebro; brev från f. d. konung Gustav Adolf, hans besök i Berlin, möte med gemålen i Altenburg och plötsliga avresa från henne, som slutligen återvänder till sin moder; Gustav Adolf flackar omkring, hamnar i England; beslut om utbetalande av Gustav Adolf tillkommande räntor . . . 577

Oktober 1810.

Kronprinsen påskyndar sin hitresa; utnämningar inom hovet; baron Lagerbjelke stannar i Paris som minister; baron Fleming och greve Wrede bli statsråd; prinsessans förmåner från Quedlinburg utebli; från rättegången om kronprins Karl Augusts död; affären af Ugglas—Grevesmöhlen; riksdagen upplöses för att sammanträda i Stockholm, dit majestäterna återvända; författaren till vissa nidskrifter undgår straff 597

November 1810.

Kronprinsen övergår till lutherska läran, ankommer till Hälsingborg, mottages där, fortsätter resan genom Sverige till Drottningholm, besöker inkognito majestäterna i Stockholm; drottningens intryck av kronprinsen; ständerna uppvakta honom på Drottningholm, hans intåg i Stockholm och festligheter därvid; kronprinsen avlägger ed och hyllas på rikssalen; hans samtal med drottningen om Fersenska mordet; kronprinsessans och prins Oskars ankomst beramas; Napoleon hotfull mot Sverige; kronprinsens lojala hållning väcker hänförelse; kronprinsen i konseljen; skenbar krigsförklaring mot England; rättegången om Karl Augusts död avslutas, syskonen von Fersens oskuld bevisas; högtidlig begravning av den mördade riksmarskalken diskuteras och beslutas 605

December 1810.

Oroligheter befaras vid riksmarskalken greve von Fersens begravning, som äger rum under högtidliga former och betryggande säkerhetsåtgärder; grevinnan Piper lämnar Vaxholms fästning, flyttar till sin egendom Löfstad; kronprinsen hävdar Sveriges självständighet; general Silfversparres hållning i anseende till Fersens mord; kronprinsessan väntas till Sverige; de kungligas julafton; kronprinsen opasslig; tacksägelsebön vid Fersens begravning 624

Januari 1811.

Kronprinsens sjukdom och tillfrisknande; kronprinsessans ankomst till Stockholm; karakteristik av kronprinsessan, prins Oskar och deras franska uppvaktande; fester på hovet och börsen; rangtvister; sällskapspektakel; kronprinsen avvisar Napoleons ohemula krav; kronprinsens förtroende missbrukas; hemlig poliskår inrättas; giftermålsunderhandlingar för prins Oskar; Stockholmsgarnisonens sold minskas, pressen angriper general Adlercreutz m. fl.; kronprinsen missnöjd med överståthållaren; grevinnan Pipers brevväxling kontrolleras av illasinnade; Gustav Adolfs vistelse i England, hans sinnestillstånd och beslut att söka skilsmässa; kupletter sjungna av prins Oskar på kungens namnsdag 635

Februari 1811.

Nya franska krav; kronprinsen förgår sig mot generaladjutant Pejron, erkänner sitt misstag; överheten maktlös mot nidskrivneriet; ytterligare karakteristik av kronprinsessan, hennes motvilja för grevinnan Lewenhaupt och dåliga inflytande på kronprinsen 651

Mars 1811.

Fråga om begränsning av tryckfriheten; franske ministerns intriger; general af Tibell i onåd; kronprinsens middag för borgerskapet ger på hovet anledning till skämt, skvaller och tillrättavisning; hätska tidningsartiklar mot Svea livgardes officerare m. fl.; kungen svårt sjuk, kronprinsens ömma deltagande; på drottningens och statsrådets enträgna böner förmås kronprinsen övertaga regentskapet; statssekreterare Järta begär avsked; baron Armfelt förtalas, faller i onåd hos kronprinsen, drottningen söker förgäves medla, Armfelt förvisas utan rannsaking, blir rysk undersåte; rykte om prins Gustavs val till suverän i Finland; brev till kungen från kronprinsen vid mottagandet av regentskapet 657

April 1811.

Drottningens reflexioner över allmänhetens orättvisa omdömen; kronprinsen bringar reda i statens angelägenheter; kronprinsen hård mot baron Armfelt och hans maka; utskrivning av krigsfolk; politisk översikt; nidskrivare åtalas; kungens klena hälsa; försvarsåtgärder i landet; kronprinsens fasthet gentemot Frankrike; ordenskapitel; bondhustru belönas för upplopps avstyran- de; Gustav Adolf till Helgoland, hans resa och skilsmässa; in- skränkning i sedelutväxling vållar tumult i Stockholm 680

Maj 1811.

Sedvanlig promenadåkning första maj; rangtvister; ambassad till Paris med anledning av konungens av Rom födelse; baron Lagerbjelke återkallas från Paris; fest hos franske ministern i Stockholm; utskrivningar och oroligheter inom landet; Karl XIII:s orden instiftas; grevinnan Pipers franske kock anhålles men frigives 693

Juni 1811.

Kungliga familjen utflyttar till Drottningholm; kronprinsessan av- reser till Frankrike; svåra bondeupplopp i Skåne; nidskriveriet fortfar; drottningens medömkan för den avsatta konungafamiljen; Gustav Adolfs ungdomstycke, märklig inskrift av honom i ett rum på Drottningholm; kronprinsens kraftfulla styrelse medför lugn i landet; kröningsdagen firas med trupprevy; fest midsommarafton på Drottningholm 705

Juli 1811.

Kronprinsen anförtror drottningen sina bekymmer; vår ställning till Frankrike och England; episod belysande för kronprinsens goda hjärta; vår ställning till Ryssland; kronprinsen ogillar köpmännens börstransaktioner, dispyt i anledning därav orsak till t.f. hovkansler von Brinckmans entledigande; prins Oskars lärare skriver hätsk artikel i »Tidning för litteraturen och tea- tern»; rannsaking rörande Fersenska mordet, hovrättens allt- för milda dom, målet före i konseljen, återförvisas till förnyad behandling; officiellt danskt meddelande att Gustav Adolf an- länt till Tönningen, där han bemötes hänsynsfullt; framställ- ning om utbetalande av hans räntor tillrådes av kronprinsen; ombud sändes till Gustav Adolf med penningar samt brev från kungen; ryska tvångsåtgärder i Finland mot godsägare; kron- prinsen vid gott lynne trots politiken 716

Sid.

Augusti 1811.

Gustav Adolf i Tönningen; kronprinsen och prins Oskar göra en turné i landet; Napoleons krav framkalla brytning mellan kronprinsen och franske ministern; prins Oskars ädla tänkesätt; kronprinsen sjuk 726

September 1811.

Kronprinsessans resplaner; franske ministerns intriger; epidemi på Drottningholm; författaren till lagstridiga artiklar häktas; sällskapsnöjen på Drottningholm; beskickning från Baden, nyheter från familjen där samt meddelanden till densamma; karaktéristik av kronprinsen; det vänskapliga förhållandet mellan Sverige och England trots krigsförklaring förtretar Frankrike; politisk överblick och kronprinsens uppfattning om Sveriges ställningstagande i händelse av krig; redogörelse för den avsatta konungafamiljens inkomster 739

Oktober 1811.

Majestäterna inflytta till Stockholm; Danmark nödgas vidhålla allians med Napoleon; läget i Europa till synes lugnt, Napoleon inspekterar i Holland och Tyskland; franske ministerns rappellerande; fester på kungens födelsedag och drottningens namnsdag, därvid prins Oskar förorsakar avundsjuka mellan unga damer; fransk legationssekreterare anländer, får klart besked av kronprinsen; general af Tibell svårt komprometterad; kronprinsen misstänker svenskar, som besöka Karlsruhe; fråga om riksdags sammankallande; Sveriges förhållande till stormakterna 749

November 1811.

Kronprinsen om Pommern och Norge; drottningen ivrar för erövring av Norge; fråga om avskedspresent till franske ministern Alquier, som förflyttas till Köpenhamn; markgrevinnan av Baden brevväxlar med drottningen; Gustav Adolf bitter mot Sverige, hans fullmakt oklar angående förmögenheten; serafimerriddare dubbas; slutakten i Fersenska målet; orostiftarna vid utskrivningen dömas; kronprinsen och prins Oskar besöka Uppsala; lydelsen av Gustav Adolfs fullmakt till drottning Fredrika 756

December 1811.

Drottning Fredrika övertalas till skilsmässa, kronprinsen utlovar ekonomiskt stöd åt henne; utländska makter fria till Sveriges gunst; franska kaperier under dansk flagg vålla Sverige ohägn, kronprinsen protesterar; vårt förbund med Frankrike på bristningsgränsen; maskeradbal och dess följder; drottningens medkänsla för kronprinsen; kungen besluter återtaga regeringen . . .	763
Brev m. m.	769
Anmärkingar och senare tillägg	819
Personregister	829